

**ЕНТОМОКОМПЛЕКС КОМАХ – ШКІДНИКІВ ТОМАТІВ ТА ОГІРКІВ
ЗАКРИТОГО ҐРУНТУ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ**

Гоздик В.В.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна*

Сучасне овочівництво закритого ґрунту – це одна з провідних галузей агропромислового комплексу України, яка забезпечує населення овочевою продукцією цілий рік і дає змогу отримувати найбільший урожай з одиниці площі. Але для цього слід ефективно захистити рослини від шкідників і хвороб. Головними овочевими культурами в закритому ґрунті є томати, огірки, перець, салат, які вирощують у плівкових і скляних теплицях, як на ґрунті, так і на мінеральних субстратах. Специфічні умови закритого ґрунту є сприятливими не тільки для розвитку овочевих рослин, але й для багатьох шкідливих організмів, які вражають культури протягом усієї вегетації. В умовах закритого ґрунту обов'язковими є регулярні профілактичні заходи до і після вирощування культур, а також у проміжках між культуурообігами. Тому одним із найбільш важливих елементів технології вирощування томатів і огірок у закритому ґрунті є захист рослин від шкідників і хвороб.

Метою дослідження було вивчення видового складу комах-шкідників томатів та огірок закритого ґрунту в умовах Березівського району та вивчення науково обґрунтованих методів їх захисту. За результатами наших досліджень шкідливої ентомофауни овочевих культур закритого ґрунту в умовах Березівського району виявлено 17 видів комах, які відносять до 7 рядів: ряд Рівнокрилі (*Homoptera*) – 5 видів; ряд Трипси (*Thysanoptera*) – 2 види; ряд Лускокрилі (*Lepidoptera*) – 3 види; ряд Двокрилі (*Diptera*) – 4 види; ряд Прямокрилі (*Orthoptera*) – 1 вид; ряд Напівтвердокрилі (*Hemiptera*) – 1 вид; ряд Твердокрилі (*Coleoptera*) – 1 вид.

За характером пошкоджень, виявлених комах-шкідників можна розділити на шкідників кореневої системи: огірковий комарик, ковалик чорний, вовчок; шкідників асиміляційної тканини листків, квітів та плодів: тютюнова попелиця, теплична білокрилка, баштанова попелиця, оранжерейна попелиця, оранжерейний трипс, тютюновий трипс, совка-гамма, городня совка, совка-карадрина, мінер пасльоновий, мінер різноїдний; шкідників стебла: огірковий сліпняк, муха росткова, ковалик чорний, огірковий комарик. В умовах закритого ґрунту досліджуваного району огірок пошкоджується в більшій мірі, ніж помідори. Ентомокомплекс шкідників огірка включає 16 видів комах-шкідників, в той час, як ентомокомплекс шкідників помідорів – 13 видів.

За ступенем шкодочинності виявлені види комах мають різне господарське значення. Найбільш небезпечними шкідниками овочів закритого ґрунту є теплична білокрилка та попелиці, чисельність яких щорічно є масовою.

Для боротьби із шкідниками овочевих культур закритого ґрунту слід застосовувати інтегровані методи захисту, які включали б агротехнічні, хімічні та біологічні методи боротьби.